

ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Σε μια περίοδο ή ημιπερίοδο σύνθετου λόγου οι προτάσεις συνδέονται μεταξύ τους με τρεις τρόπους:

- με το ασύνδετο σχήμα
- παρατακτικά / κατά παράταξη
- υποτακτικά / καθ' υπόταξη

ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ

Στην περίπτωση αυτή οι προτάσεις μπαίνουν η μια κοντά στην άλλη χωρίς στοιχείο σύνδεσης. Μεταξύ τους υπάρχει κόμμα. Οι προτάσεις αυτές είναι ίδιες και λέγονται ισοδύναμες γιατί έχουν το ίδιο όνομα και την ίδια συντακτική χρήση.

ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Ονομάζεται η σύνδεση κατά την οποία όμοιες προτάσεις ή όμοιοι όροι συνδέονται με τους λεγόμενους παρατακτικούς συνδέσμους, δηλαδή τους: συμπλεκτικούς, αντιθετικούς, διαζευκτικούς, συμπερασματικούς.

ΕΙΔΗ ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

Συμπλεκτική σύνδεση

ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΦΟΡΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<p>καί... καί => καταφατική με έμφαση τέ... καί => καταφατική με έμφαση τέ...τέ => καταφατική με έμφαση</p> <p>καί => καταφατική απλή τε => καταφατική απλή</p> <p>ούτε...τε => αρνητική συμπλεκτική σύνδεση μήτε...τε => αρνητική συμπλεκτική σύνδεση ούτε...ούτε => αρνητική συμπλεκτική σύνδεση μήτε...μήτε => αρνητική συμπλεκτική σύνδεση ού...ούδέ => αρνητική συμπλεκτική σύνδεση μή...μηδέ => αρνητική συμπλεκτική σύνδεση καί μή => αρνητική συμπλεκτική σύνδεση</p>	<p>Ιδιαίτερες χρήσεις του "καί":</p> <p>α) συνδετικός = και β) επιδοτικός = ακόμα και γ) προσθετικός = επίσης δ) εναντιωματικός = αν και ε) ομοιωματικός = όπως στ) συμπερασματικός = λοιπόν</p>

Αντιθετική σύνδεση	
ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΦΟΡΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<p>μὲν...δὲ μὲν...μὲντοι μὲν...ὅπως δε μὲν...ἀλλ' ὅμως μὲν...δ' αὖ οὐ (μη)...ἀλλὰ οὐ μὴν (= ὅμως δεν) οὐ μὴν ἀλλὰ (= ἀλλ' ὅμως) καὶ μὴν (= καὶ ὅμως) καὶτοι (= καὶ ὅμως) καίπερ (= ἀν καὶ) ἀτὰρ (= ἀλλὰ) ἀλλὰ / μὲντοι (= ὅμως / λοιπόν) μὴν (= ὅμως / λοιπόν)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ο "μεν" δημιουργεί αντίθεση με τα επόμενα, ενώ οι άλλοι αντιθετικοί σύνδεσμοι με τα προηγούμενα. • Ο "ἀλλὰ" ὑστερα ἀπο υποθετική ἢ αιτιολογική πρόταση ἰσοδυναμεί με βεβαιωτικό μόριο (= τουλάχιστον).

Διαζευκτική σύνδεση	
ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΦΟΡΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
<p>ἢ ἢ...ἢ ἢτοι...ἢ εἴτε...εἴτε ἐάντε...ἐάντε ἦντε...ἦντε</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ἢ → διαζευκτικό (= ἢ) • ἢ → συγκριτικό (= παρά) • Οἱ διαζευκτικοί σύνδεσμοι εἴτε / ἐάντε / ἦντε ἐκτός ἀπο το ὅτι συνδέουν ἴδιες προτάσεις εἰσάγουν καὶ δευτερεύουσες υποθετικές.

Συμπερασματική σύνδεση	
ΤΡΟΠΟΣ ΕΚΦΟΡΑΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

<p>ἄρα, δὴ, οὖν, γοῦν, τοῖνυν, οὕκουν (= λοιπόν δεν), τοιγάρτοι, τοιγαροῦν.</p> <p>ὥστε : μόνο μετά απο τελεία ή άνω τελεία.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Οι συμπερασματικοί και οι αιτιολογικοί παρατακτικοί σύνδεσμοι συνδέουν μόνο περιόδους και όχι προτάσεις. 2. Οι σύνδεσμοι ὥστε / ὡς / ἐπεὶ μετά απο κόμμα είναι υποτακτικοί και εισάγουν δευτερεύουσες.
--	---

Αιτιολογική σύνδεση Γίνεται με τους παρατακτικούς αιτιολογικούς συνδέσμους : γάρ / ἐπεὶ / ὡς	
ΕΙΔΗ ΤΟΥ "ΓΑΡ"	Μετάφραση
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΣ	διότι
ΔΙΑΣΑΦΗΤΙΚΟΣ	δηλαδή (μετά από δεικτικές λέξεις / μετά τις φράσεις: σημείον, δε, τεκμήριον δε)
ΔΙΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ	λοιπόν
ΒΕΒΑΙΩΤΙΚΟΣ	βεβαίως / πράγματι
και γαρ	διότι και / διότι μάλιστα / καθόσον μάλιστα
οὐ δὲ γὰρ	διότι μάλιστα δεν

Παρατακτική επιδοτική σύνδεση
<p>Αυτή γίνεται με τους ακόλουθους τρόπους :</p> <ul style="list-style-type: none"> • οὐ μόνον / μὴ μόνον ἀλλὰ καὶ = οχι μόνο αλλά και • οὐχ ὅτι / μὴ ὅτι ἀλλὰ καὶ = οχι μόνο αλλά και • οὐχ ὅπως / μὴ ὅπως ἀλλὰ καὶ = οχι μόνο αλλά και • οὐχ ὅπως / μὴ ὅπως ἀλλ' οὐδὲ = οχι μόνο δεν αλλά και δεν • οὐχ ὅτι / μὴ ὅτι ἀλλ' οὐδὲ = οχι μόνο δεν αλλά και δεν

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Οι δευτερεύουσες προτάσεις συνδέονται με την κύρια μόνο καθ' υπόταξη, αλλά μεταξύ τους και καθ' υπόταξη και κατά παράταξη :

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ:

- Πάντα ποιοῦσι, ὥστε μὴ διδόναι δίκην (= δευτ. συμπερ. πρόταση)
- Ἄπεκρίναντο ὅτι ὁ ἄρχων καὶ βούλοιο καὶ δέχοιτο τὴ συμμαχίαν (= ειδικές που συνδέονται με συμπλεκτική καταφατική σύνδεση).

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	
ΕΙΔΙΚΟΙ	ὅτι / ὡς
ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΟΙ	μὴ / μὴ οὐ
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΙ	ὅτι / διὸτι / ὡς / ἐπεὶ / ἐπειδὴ / εἰ
ΤΕΛΙΚΟΙ	ἵνα / ὅπως / ὡς
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΟΙ	ὥστε / ὡς
ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ	εἰ / ἐὰν / ἤν / ἄν
ΕΝΑΝΤΙΩΜΑΤΙΚΟΙ	εἰ καὶ / ἄν καὶ
ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΙΚΟΙ	καὶ ἄν / οὐδ' εἰ / οὐδ' ἄν / μηδ' εἰ / μηδ' ἄν
ΧΡΟΝΙΚΟΙ	ἕως / ἕστε / ἄχρι / μέχρι / ὅσῳ / ὅσοσῳ / πρὶν / ὅταν / ὅπῳταν / ἐπειδὴν / ὅτε / ἤνικα

ΕΠΙΣΗΨ: υποτακτική σύνδεση ἔχουμε και με τις αναφορικές αντωνυμίες και τα αναφορικά επιρρήματα, που εισάγουν αναφορικές ή πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις καθώς και οι ερωτηματικές αντωνυμίες / επιρρήματα που εισάγουν πλάγιες ερωτηματικές .

ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ
<p>ὅς / ἧ / ὅ = ο οποίος / αυτός που ὅστις / ἧτις / ὅ,τι = όποιος ὀπότερος - α - ον = όποιος απο τους δυο ὀσος - η - ον / ὀπόσος = όσος ὀίος - α - ον = τέτοιος που ὀποιος - α - ον = όποιας λογής ἡλικος - η - ον = όσο μεγάλος ὀ πηλικος - η - ον = όσο μεγάλος ὀποδαπὸς - η - ον = από ποιον τόπο</p>	<p>οὔ / ὅπου / ἔνθα / ὅθι = εκεί όπου οἷ / ὅποι / ἔνθα = προς τα εκεί όπου ὄθεν / ὀπόθεν / ἔνθεν = απ' όπου ὡς / ὅπως / ὡσπερ = όπως ακριβώς ὀιον / ὀία = όπως ἧ / ὄπη = όπου / όπως οπόσον = όσο ὄτε / ὀπότε / ὀσάκις / ὀποσάκις / ἡνίκα / ὀπηνίκα = την ώρα που/ όταν</p>

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ
<p>τίς / τί = ποιός; πότερος - α - ον = ποιός απο τους δυο; πόσος - η - ον = πόσος; ποίος - α - ον = τι λογής; πηλικος - η - ον = πόσο μεγάλος; ποδαπὸς - η - ον = απο ποιον τόπο;</p>	<p>ποῦ = που; ποῖ = προς ποιο μέρος; πόθεν = απο ποιο μέρος; πώς = πως; πῆ = σε ποιο μέρος; πόσον = πόσο; πότε = πότε; πηνίκα = κατά ποιά ώρα</p>